

Materiální zdroje obranného modelu (Systémový přístup k restrukturalizaci italské armády)

V období studené války přitahoval největší pozornost světové veřejnosti především konfrontační model USA-SSSR. Lidé se zajímali o problémy supervelmocí a armády ostatních zemí jako kdyby ani neexistovaly. Do jisté míry to bylo oprávněné. Svět byl ukryt pod jaderným deštníkem a jednotlivé státy odvozovaly svou strategii od té či oné velmoci. Také Itálie neměla svou samostatnou vojenskou politiku. S postupným uvolňováním napětí se ale situace začala zvolna měnit. Asi před osmi lety vznikla v Itálii potřeba vlastní obranné politiky, a tak bylo v Římě založeno Středisko strategických studií (Centro Militare di Studi Strategici - CeMiSS), které za relativně krátkou dobu navázalo řadu kontaktů a styků s podobnými institucemi různých států, včetně Ústavu obranných studií AČR. Toto středisko slouží jako určité koordinační centrum veškeré vojensko-teoretické práce jak v armádě, tak v civilním sektoru. Těžiště jeho činnosti spočívá mj. ve vypracovávání studií na závažná, aktuální témata, která jsou potom předkládána příslušným činitelům a institucím. Na to jsou uvolňovány poměrně značné finanční prostředky, takže celá řada studií je vydávána také tiskem, do současnosti to bylo přesně 76 publikací. Následující studie generála Goffreda Canina pojednává o tématu nám velmi blízkém, o nových úkolech armády, její transformaci a začleňování do mezinárodního bezpečnostního systému. V překladu uveřejňujeme její obecnou, teoretickou část; údaje týkající se italské armády, její výzbroje, techniky, pohotovostního, přechodného, stabilizovaného a nového obranného modelu či požadavků na italský obranný průmysl vynecháváme.

* * *

Materiálním nástrojem obrany každé země je výzbroj a vojenská technika. Rád bych zdůraznil, že ačkoliv každý druh vojsk (tj. pozemní vojsko, letectvo a námořnictvo) bývá z tohoto hlediska analyzován zvlášť, uvedené tři sektory nesmí být považovány za nezávislé jeden na druhém. Naopak, jsou úzce spjaty v rámci „armádního systému“, který je zase částí širšího obranného sektoru. Armádní systém musí být pojímán jako komplexní organismus, ve kterém všechny tři druhy vojsk jsou vzájemně závislé do té míry, že jediné vyhovující kritérium, které by ohodnotilo efektivitu celého systému a jeho konstitučních prvků, musí být založeno výhradně na jejich **společné** schopnosti dosáhnout institučních cílů.

Za současné situace, kdy jsou omezovány zdroje vynakládané na obranu, musí být jejich analýza a hodnocení prováděny s jediným cílem, podle jediného měřítka, kterým je **optimalizace** každého jednotlivého prvku celého systému a celkového výkonu systému.

Nicméně vzhledem ke skutečnosti, že výkon celého systému je určen výkonem každého jednotlivého prvku, jakéhokoli zlepšení může být dosaženo pouze na úkor ostatních složek či jiného prvku systému, ať už zbraňového systému, nebo jiného druhu vojska. Proto je tzv. *systémový přístup* jedinou moderní metodou umožňující racionální analýzu bojeschopnosti a výkonu armády. Navíc tato metoda zároveň zdůrazňuje, že jádro

systému nespočívá ve výzbroji a technice, ale spíše v lidech, kteří je užívají a určují skutečnou bojeschopnost.

Technologicky pokročilá zařízení samozřejmě „ovlivňují“ vojenský personál, ale tento vztah vzájemného ovlivňování platí i opačně. Uživatelé mohou ovlivnit volbu příslušné technologie na základě svých schopností a kvalifikace. V praxi může vysoce kvalifikovaný personál podávat vrcholné výkony jak s nejnovějším, tak se starším technologickým vybavením. Je-li ale kvalita personálu slabá, bude nutné instalovat velice jednoduché či zjednodušené systémy a je evidentní, že personál na nízké úrovni nedosáhne nikdy toho nejvyššího výkonu. Pokud by tedy technologická zlepšení byla tím jediným způsobem jak kompenzovat nedostatky kvality personálu, potom by se náklady na zařízení a výcvik staly nepřijatelnými. A náklady na technologii také určují poměr mezi požadovanou úrovní technologického zlepšení a nutnou úrovní školení personálu. Proto když mluvíme o výzbroji a technice, musíme je pojímat jako globální systém: jako kombinaci technologického zařízení, jeho obsluhy a jeho funkce.

A právě v kontextu předcházejících úvah musí být chápán i problém zavádění výzbroje a vojenské techniky (equipment policy), který *může být definován jako analýza operačních úkolů a identifikace jednotlivých systémů, respektive „modulů“, schopných dané úkoly splnit.*

Metoda analýzy

Řešit problém výzbroje, výstroje a vojenské techniky je velmi obtížné, zejména s ohledem na základní technologické změny, které nemohou být realizovány ze dne na den a bez vzniku vážných problémů. Právě tyto změny určují systém výcviku, organizaci logistické podpory a dokonce i pravidla zasazení vojsk. Musíme je provádět na základě jasných srovnávacích pravidel.

V minulosti byla volba výzbroje a techniky určována na základě dvou parametrů: podle protivníka a spojenců. Dnes ale nelze ani jeden z těchto parametrů snadno identifikovat. Jinými slovy, v současné době může nastat situace, kdy bude nutné, aby se italská armáda integrovala s ozbrojenými silami, jejichž kapacity a technologický potenciál bude plnit velice široké spektrum nejrůznějších úkolů. Navíc vzhledem ke skutečnosti, že Itálie hraje úlohu jakéhosi nárazníku mezi různými kulturami, by její ozbrojené síly měly být schopné operovat i podle jiných scénářů, než je pouhá obrana italského území.

Proto musíme přijmout pouze takový koncept armády, který zvažuje parametry odvozené z toho nejhoršího možného scénáře. Konkrétně se jedná o scénář, který předpokládá co nejlépe vyzbrojeného protivníka a spolupráci s co nejlépe vybavenými a vyzbrojenými spojenci. Také musíme brát v úvahu, jakou mezinárodní roli by Itálie měla hrát. Změny, týkající se zavádění výzbroje a techniky, se tedy nemohou vztahovat pouze k současné situaci.

Strategický směr budování armády musí být identifikován a načasován podle existujících operačních závazků a dostupných zdrojů. Musíme identifikovat typy požadovaných operačních modulů a vlastností, které jednotky musí bezpodmínečně mít, aby mohly plnit předpokládané úkoly. Po definování kvantitativních požadavků musíme stanovit kvalitativní vlastnosti vojenských materiálů. Ty formují technologickou tvář ozbrojených sil, tj. ty hlavní technicko-vojenské trendy, na kterých je založen vývoj a modernizace výzbroje, výstroje a techniky.

Když srovnáme to, „co je potřebné“, a skutečný stav výzbroje a techniky, tedy to, „co je již k dispozici“, odhalíme nedostatky a zároveň nám takové srovnání umožní i hodnocení probíhajících programů, včetně včasné nápravy chyb. A konečně na základě daných ekonomických možností a průmyslových kapacit musíme vypracovat stabilizovaný model, který musí být standardní, plně integrovatelný, a měl by umožňovat plnit úkoly vyplývající z obranné dostatečnosti.

Tímto způsobem tedy mohou být odhadnuty nutné náklady bezpečnosti. Neuvažujeme zde o nižších úrovních bezpečnosti, neboť naším cílem je **obránná dostatečnost**.

Nárys geostrategické situace a možné funkce armády

Volba zbraňových systémů a jejich adekvátní strukturování vyžadují dostatečnou míru znalostí jak o roli jednotlivých druhů vojsk, tak kontextu, ve kterém budou operovat. Musím tento moment zdůraznit, neboť při debatách na toto téma se totiž objevuje jistá snaha oddělit tento problém od již přijatých závazků a od italské mezinárodní politiky.

Dalekosáhlé změny, které probíhají v geopolitickém scénáři, jsou taktéž známé. Apokalyptický scénář globálního konfliktu mezi dvěma bloky se zdá nyní velice vzdáleným, a také se zdá velmi vzdálenou potřeba udržovat rozsáhlé obranné struktury. Na druhé straně se ale s uvolněním ochrany supervelmocí a z hlediska nového světového řádu, riziko, že bude Itálie zatažena do tzv. „menších“ konfliktů, značně zvýšilo. Nedávnými událostmi destabilizovaný světový systém hledá globální rovnováhu, která je úzce spjata s lokálními a regionálními rovnováhami, jejichž dosažení je často zdrojem dalších konfliktů.

Včerejším hrozbám dnes říkáme rizika, ale rozdíl není podstatný. Zatímco s „hrozbami“ italská armáda téměř vždy operovala v hranicích země, s „riziky“ se italské ozbrojené síly setkávají v míře, která je od konce druhé světové války bezprecedentní, a to ještě v mezinárodním kontextu, který je poznamenán značnými nejistotami. **Skutečná vojenská hrozba současného období ale spočívá v „neurčitosti“: nejsme schopni předvídat ani nepřítel, se kterým budeme bojovat, ani způsob, jaký na něj budeme reagovat.**

Perspektiva holocaustu jaderné války fungovala jako odstrašení po dobu 40 let: v současnosti skutečná hrozba spočívá v tom, že toto odstrašení chybí. Při neexistenci jaderné hrozby se stalo možným vše, včetně - a to je paradoxní - použití jaderných zbraní.

Účast na konfliktu v zahraničí, ohrožení našeho způsobu života, hazardérská mezinárodní politika a terorismus, to jsou vážná rizika, ale tím největším je povrchní přístup k problému bezpečnosti. V současné době je totiž nejdůležitějším prognózování a *vypracování konkrétních opatření*, která za nás v minulosti vlastně dělali jiní. Italští partneři to od nás dnes požadují a budou připraveni nám pomoci pouze tehdy, když taková opatření přijmeme.

Především úvahy tvoří základ konceptu tzv. **aktivní prevence**, což je stále se opakující téma nové italské vojenské strategie. Na tomto základě už Itálie provedla některá opatření: potvrdila svou věrnost obrannému systému NATO a zavázala se spolupracovat při **zasazení nadnárodních integrovaných sil**. Současně projevuje Itálie také nejen vůli zúčastňovat se mírových operací a civilních ochranných akcí pod záštitou mezinárodních a nadnárodních organizací, ale také v nich přebírat iniciativu.

Krátce řečeno, mocenská role Itálie na mezinárodní scéně jak v euroatlantickém, tak v panevropském kontextu, je tak na půli cesty mezi malými a středními mocnostmi,

s možným nasazením italských ozbrojených sil v zahraničí (power projection), zvláště ve Středomoří a v oblasti Středního východu. Bohužel tato role je natolik nejasná, že snadno dezorientuje jakékoli osoby, které se jí zabývají či budou zabývat. Avšak je to zatím jediná politická linie, která se po roce 1989 zjevně konsolidovala a která vytváří politický rámec, umožňující provádět politiku, která nikoho nedráždí a která umožňuje, aby Itálie mohla být přítomna - přinejmenším symbolicky - prakticky všude.

Ozbrojené síly obecně a pozemní vojsko obzvláště by tedy měly být schopny mimo obranu národního teritoria také přiměřeně podporovat roli, kterou bude Itálie hrát jak doma, tak na mezinárodní úrovni. Kvalitativně to znamená, že musí být schopny se integrovat do nadnárodních sil v rámci aliance NATO a mít takovou výzbroj a techniku, aby se mohly účastnit akcí, na kterých se toto nadnárodní společenství dohodne.

K tomuto obecnému východisku musíme doplnit dvě omezení. První se vztahuje ke Smlouvě o snižování konvenčních sil v Evropě, která určuje stropy nejdůležitějších zbraňových systémů, a tak nepřímou určuje příští válečné nástroje. Tyto stropy nesmí být překročeny a ani nesmí být jednostranně zrušeny, protože zaručují rovnováhu sil, a tudíž i stabilitu v Evropě.

Součástí nadnárodních integrovaných sil NATO se má stát i pět italských brigád, proto standard jejich výzbroje a techniky musí dosáhnout buď standardu výzbroje italských partnerů v NATO, nebo být alespoň na přijatelné úrovni. A to je to druhé omezení.

Pokud má Itálie hrát opět určitou prestižní roli, musíme mít politickou vůli nést potřebné náklady na armádu. Bohužel na základě zkušeností lze předpokládat, že reakcí na nový bezpečnostní koncept může být nerozlišující a zbytečná redukce vojenského aparátu, což je ve skutečnosti podvod, který se v minulosti vzhledem k existenci amerického jaderného deštříku již několikrát opakoval. Politika redukce by mohla být důsledkem kompromisu mezi těmi, kteří hlásají rozpuštění armády, a těmi, kteří si přejí, aby Itálie hrála aktivnější roli v zahraniční politice. Výsledkem by byla „operetní“ armáda, která by zahrnovala vlastně pouze síly rychlé reakce tvořené dobrovolníky, což by sice v parlamentu nevyvolalo žádnou debatu ani veřejné diskuse, ale takový kompromis by znamenal, že se Itálie bude vyhýbat zodpovědnosti vůči partnerům a zároveň opustí aktivní roli v rámci kolektivního bezpečnostního systému. Navíc chybějící věrohodné hlavní obranné síly signalizují, že se zříkáme suverenity a svobody, které jsou nejvlastnějším základem naší demokracie.

Nezbytné ozbrojené síly

Prvním ukazatelem, respektive kritériem, pro plánování výzbroje, výstroje a techniky je množství a typ nezbytných ozbrojených sil. Co se týče materiálu, zásob, technického a logistického zabezpečení, čísla, která jsou předkládána parlamentu, mohou být pozměňována cca o 10 procent. Tato čísla jsou celková a netýkající se stupně dokončení budování jednotek. V návrhu obranného modelu čteme: „... dosažení nezbytné věrohodnosti brigád a nedokončených jednotek vyžaduje, aby bylo 100 procent zásob a inventáře odloženo stranou; rezervy musí být nahrazeny po vypršení jejich operační životnosti a musí být vždy kompatibilní s existujícím vybavením brigád.“ Lze předpokládat, že budoucí armáda bude formována z 19 brigád a zabezpečujících jednotek. Ale i když z kvalitativního hlediska stupeň dokončení jednotek neovlivňuje zaopatření rezerv a materiálu, nízkou úroveň dokončenosti výstavby jednotek jsou značně ovlivňovány všechny příslušné logistické aktivity.

Je tomu tak protože: **za první** - vysoký podíl konstantně neužívané výzbroje, výstroje a techniky zabraňuje, aby byl počáteční investiční kapitál plně využit (když výzbroj a technika ztrácejí svou operační hodnotu, musí být nahrazeny, bez ohledu na svou účinnost), a **za druhé** - udržování rezervního managementu se stává stále dražším. Rezervní management je nutný, aby prostřednictvím rotačního systému udržoval připravenost vší výzbroje, výstroje a techniky na stejné úrovni, ale stává se nepraktickým, kdykoli výzbroj a technika různých generací nekoresponduje s úrovní budování jednotek.

Co se týče výzbroje a výstroje, systém založený na částečné mobilizaci je drahý a může být **věrohodný** jedině tehdy, je-li podporován skutečnou dostupností výzbroje a techniky, která má stejný operační standard jako existující jednotky a sto procent rezerv a zásob. Zbraně, které nejsou podporovány adekvátními rezervami, mohou být používány pouze na přehlídky, neboť věrohodnými jednotkami jsou pouze takové, které mají kompletní logistickou podporu.

Z tohoto můžeme odvodit, že i když diferencovaná operabilita umožňuje redukci armády, snižování nákladů na její výzbroj (a tak plnit očekávání civilní veřejnosti), vynaložené náklady neumožňují vybavení účinnou výzbrojí a technikou. Pokud neprovedeme žádnou nápravu, hlavním rizikem bude skutečnost, že se mobilizační jednotky stanou buď skladem moderního, vysoce nákladného materiálu, nebo levné, ale neúčinné výzbroje a techniky.

Co se týče kvality ozbrojených sil, jejich struktura musí být budována podle jejich předpokládané úlohy. Musíme brát v úvahu tři vzájemně se ovlivňující faktory: čas, vzdálenost a charakteristiku prostředí.

Faktor času je velice proměnlivý a důležitý na všech stupních. Může sahát od střednědobých period (chronických krizí) k velmi krátkým údobím (počáteční stadia operace Pouštní štít). Zahnuje čas potřebný k zasazení rychlých intervenčních sil a čas pro dokončení zbývajících sil.

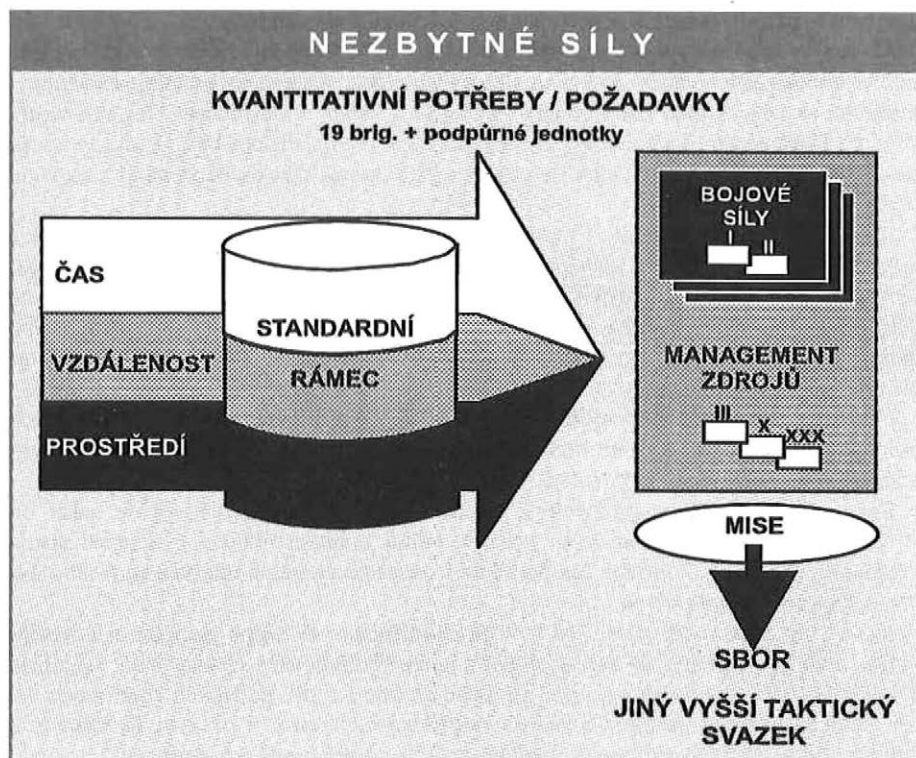
Jestliže by mise trvala déle, než bylo předpokládáno, zasazené jednotky v operační oblasti musí být střídány tak, aby se předešlo jejich opotřebování. Obecně bude výstražná doba delší než v minulosti; tak tomu ale bude zřejmě jen při globálních konfliktech, ne při lokálních stavech nouze. Co se týče například intervence v iráckém Kurdistánu a Albánii, čas k nasazení vyčleněných jednotek (ad hoc) byl kratší než deset dní.

Vzdálenost jak mezi oblastí zasazení a stálými ubytovacími prostory, tak v rámci operačního prostoru, se stávají většími než v minulosti. V důsledku toho se objevují nové požadavky na přepravu, organizaci logistiky, základní logistickou organizaci, informační síť, velení a řízení. Vznikající problémy musí být řešeny na strategické, operační i taktické úrovni.

Co se týče **charakteristiky prostředí**, pokud nebude předem známa oblast možného zasazení, tak jako to dnes není známo třeba italské armádě, bude zasazen bud' značný počet ozbrojených sil, nebo bude nutné mít ve výzbroji vysoce flexibilní techniku a výstroj.

Ale protože tato **flexibilita**, která se vyznačuje určitou lehkostí, je protikladem **specializace a síly**, tím hlavním při budování struktury ozbrojených sil bude stanovení rovnováhy mezi těmito dvěma protikladnými potřebami. Jediným řešením jak zabezpečit operační flexibilitu armády bez snížení jejich síly, je vypracování **standardního rámce** skládajícího se z „lehkých“, „středních“ a „těžkých“ sil. Z tohoto hlediska můžeme pokládat tradiční složky systému prapor/rota za **speciální operační moduly**, které jsou

schopné vykonávat široký rozsah bojových či podpůrných (zabezpečujících) úloh. Naproti tomu na vyšších úrovních, tj. na úrovni pluku či vyššího svazku, budou řešeny úkoly **managementu zdrojů**. Zde se moduly budou lišit pouze z hlediska jejich potenciální kapacity velení, řízení a koordinace základních modelů a podle stupně, jak umožňují, aby základní moduly mohly existovat a operovat.

Legenda:

I	rota	X	brigáda
II	prapor	XXX	sbor
III	pluk		

Obr.

Vyšší úroveň se bude vyznačovat předem určenou strukturou, která bude schopna vytvořit speciální sbor či kontingent potřebný pro každou misi prostřednictvím patřičné integrace. Mimo úkoly spojené s plánováním operací se zde budou provádět činnosti vztahující se k zpravodajství, řízení, zabezpečení rozhodovacího procesu a spolupráce jak uvnitř jednotlivých druhů vojsk, tak i mezi nimi. Podobné úkoly budou plněny i na taktické úrovni, ale z operačního hlediska nemohou být na úrovni praporu plněny dostatečně.

Tento koncept můžeme shrnout následujícím způsobem: *stupeň flexibility nutný pro každý typ intervence je sumou modulárních jednotek (tj. jednotek majících různé použití), které jsou určeny základními systémy, zahrnujícími jak již bylo řečeno, výzbroj a výstroj, techniku, vojenský personál a přidělené úkoly.*

Aby mohly být vykonávány všechny potřebné úkoly, je zapotřebí asi třiceti různých typů „základních modulů“, jak pro vlastní bojovou činnost, tak pro technicko-taktickou a logistickou podporu.

Co se týče bojových modulů, čas a prostor vyžadují vytvoření obrněných modulů, modulů lehké výsadkové pěchoty, protitankových a bitevních helikoptér, vybudování tankových a motorizovaných modulů.

Podpůrné moduly, jako jsou zpravodajství, velení a řízení, radioelektronický boj a moduly podpory rozhodovacích procesů musí být schopny operovat v prostředí jak národních, tak mezinárodních strategických sítí.

Ať již přijmeme jakoukoli strukturu ozbrojených sil, všechny moduly stejného typu musí být identické, aby zajistily vzájemnou zaměnitelnost složek, a tak zvyšovaly svou flexibilitu a prostřednictvím jejich rotace zajistily vyšší dobu použitelnosti.

Tento modulární koncept představuje regulující hodnotou, kterou musíme navrhnout, a zároveň s ní musíme definovat i priority týlového (logistického) zabezpečení. Nesmíme zapomínat, že v současné době jsou základní kritéria vojenské techniky, výzbroje a výstroje neustále ovlivňovány vznikem nových technologií. A je to právě technologie a možnosti operačního managementu, které formují potenciál jednotlivých modulů.

Technicko-vojenská organizace materiálů a logistiky

Toto kritérium je vlastně obsaženo v základech každého vojensko-organizačního problému. Abychom mohli sladit technologické požadavky a operační předpovědi, musíme dlouhodobá kritéria jasně identifikovat. Tato kritéria by měla být nejen schopna harmonizovat technické prvky každého jednotlivého zařízení s celkovou strukturou ozbrojených sil, ale i s kvalitami obsluhujícího personálu.

Stupeň technologického vývoje

Obecně vojenské operace prováděné v nedávné době prokázaly důležitost tzv. **multiplikátorů ozbrojených sil**, tj. takových zařízení vysoké technologické úrovně, kterými se zvyšuje určitý výkon a které se dnes staly pro úspěšné provedení akcí nepostradatelnými. Příkladem jsou třeba raketomety, bitevní helikoptéry, protiletadlové systémy a nejmodernější velicí, řídicí a zpravodajské systémy a systémy radioelektronického boje. I když jsou zatím k dispozici pouze v omezeném množství, dostupnost tohoto zařízení znatelně násobí bojovou sílu jednotek a také zvyšuje bezpečnost vojsk.

Při práci s těmito vysoce sofistikovanými systémy zřejmě vzniknou určité problémy týkající se hlavně stupně technologického rozvoje, kterého bychom měli dosáhnout, neboť jednotky, které budou operovat v rámci mnohonárodních sil, musí být alespoň na minimální technologické úrovni, a tato úroveň bude určována potřebou vzájemné spolupráce s naším „multiplikátorem ozbrojených sil“, to jest s technologicky nejvyspělejšími partnery.

Přizpůsobení se nižší technologické úrovni co se týče multiplikátorů by nebylo moudré: ale i zde je volba ovlivňována cenovými náklady.

Pokročilá technologie je ve skutečnosti tou nejdůležitější příčinou vzrůstu cen nových zbraní, které se stávají nezbytností. Odtud i potřeba vyhnout se koncentraci velmi drahých zbraní a zařízení v nadbytečných obranných strukturách. Bojeschopnost není dána prostým souhrnem jednotlivých zbraní za účelem dosažení „optimálních výsledků díky správnému poměru počtu a kvality zbraní“. Platí totiž, že čím vyšší kvalita, tím vyšší je hodnota každé zbraně, ale tím nižší je počet zbraní potřebných k dosažení stejného stupně bojeschopnosti (combat effectiveness).

V těchto úvahách se nesnažím o nějaké konečné řešení, ale zamýšlím pouze navrhnout respektive stanovit některé obecné zásady zavádění technologie do armády v souladu s principem úspory ozbrojených sil:

Za prvé Itálie nepotřebuje vyčleňovat zdroje a prostředky na všeobecné technologické závody: naším cílem by mělo být dosažení a udržení přiměřené technologické úrovně, která by umožnila italským jednotkám integraci v rámci mnohonárodních sil. Ozbrojené síly by měly využívat, ale **pouze jako uživatelé**, zdroje, které nabízejí italské partnery, jejichž strategické systémy nejsou pro Itálii realisticky dosažitelné.

Za druhé tvrdím, že **tím rozhodujícím pro určení stupně „zhodnocení“ jednotek jsou zbraně vysoké technologie**. I zde platí „více kvality, méně kvantity“. Pokud má Itálie i nadále hrát důležitější roli v Evropě, musí italská armáda dosáhnout alespoň průměrnou úroveň „zhodnocení“ evropských armád.

Kompatibilita a standardizace

Druhé kritérium je odvozováno od zvyšujícího se používání mnohonárodních ozbrojených sil, což vyžaduje standardizaci výzbroje a výstroje. Jeho splnění je bohužel narušováno nejrůznějšími politickými a ekonomickými důvody, které částečně pramení z toho, že je třeba, aby všichni partneři přenesli produkci vojenské výzbroje a výstroje na *mezinárodní konsorcia*, která musí splnit předpoklady odsouhlasené všemi partnery.

Při sledování optimálního cíle - obecné standardizace - nesmíme zapomínat na minimální požadavek, kterým je dosažení interoperability (vzájemné spolupráce), což znamená, že mezi systémy s různými standardy musí být zaručena alespoň **operační kompatibilita**.

Vzájemné kompatibility musí být nutně dosaženo především v těch nejdůležitějších sektorech. Jedná se o ráži a zásoby munice. To obnáší přibližně osmdesát procent nákladů na logistickou přepravu a obojí bude ještě důležitější po přijetí nové generace projektilů s ohledem na zvyšující se dosah střelných zbraní a raketometů.

Dalším prioritním sektorem jsou tanky a bojová vozidla. Co se týče třetí generace tanků, vzhledem k jejich operační důležitosti a ceně je lepší standardizovat celý tank, a ne jen jeho jednotlivé součásti.

Tím nejdůležitějším, čeho může v této oblasti konsorcium dosáhnout, je mezinárodní spolupráce, kterou sice aliance NATO čas od času propagovala, ale které se nikdy nepodařilo dosáhnout.

U bojových vozidel musí být standardizována přinejmenším jejich „mobilita“, a to prostřednictvím přijetí jednotné multifunkční základny.

Základem řízení a velení vojskům jsou komunikační systémy a systémy shromažďování, zpracování a výměny informací. Zde ovšem soulad mezi vojenskými standardy automaticky neznamená možnost vzájemně spolupracovat, neboť západní armády používají pro taktickou komunikaci dva různé digitální standardy. I když při provozu plně integrovaných velitelských a řídicích struktur používáme systémy se standardizovaným rozhraním (interface), tento moment představuje vážný problém. V této oblasti, která se vyznačuje stále pokračujícím vývojem a rychlým zastaráváním, by měly být využívány všechny možnosti, které nabízejí materiály a technologie tzv. dvojího užití (tj. civilního i vojenského).

Co se týče ochrany proti zbraním hromadného ničení, jakékoli nedostatky při vzájemné spolupráci, dokonce i ty zcela zanedbatelné, jako je třeba neschopnost standardizovat závity filtrů, již nejsou nadále přijatelné, protože ohrožují schopnost přežití vojsk (survival).

Stručně shrnuto, standardizace není pouze věcí logistického zabezpečení, ale výrazně omezuje rozmanitost všech zařízení určených pro speciální funkce. Pro většinu výzbroje a techniky bude nezbytné přijmout takovou *vývojovou koncepci*, která co nejvíce bude napomáhat „modularitě“ v rámci systému, a tak rozvíjet interoperabilitu a standardizaci, zjednodušovat údržbu, a obzvláště napomáhat částečně modernizaci prováděné prostou výměnou jednotlivých součástí.

Uniformita a technologická rovnováha

Třetí kritérium je odvozováno od skutečnosti, že vojenská jednotka může dosáhnout té nejvyšší operační efektivity pouze za předpokladu, že všechna její výzbroj a výstroj nabízí stejný stupeň výkonnosti. Pro jednotky bude tudíž typická záměrná technologická uniformita.

Uniformitou nazývám ten fakt, že jednotky budou vybaveny systémy téže technologické generace (či jiné, ale blízké generace), aby byly zaručeny v podstatě stejné operační výsledky.

Při špatné viditelnosti by bylo například absurdní, kdyby průzkumné jednotky měly pouze infrahled a za nimi jedoucí obrněné jednotky byly vybaveny infravizory se zaměřovacími zařízeními. I když infrahledy patří do stejné generace jako infravizory, mají v určitém prostředí slabší výkon: v tomto případě by to bylo, jako kdyby slepý muž vedl člověka, který vidí dobře.

Navíc musí existovat technologická rovnováha mezi starými komponenty a těmi, které budou nahrazovány během oprav.

Předpoklady, které budou umožňovat opravy, respektive přezbrojení, nutné pro modernizaci a vyrovnávání technologického zaostávání, které se objeví během provozu, musí být vytvářeny již v počátečních stupních vývoje vojenské techniky a výzbroje.

Musíme mít ale stále na mysli, že opravy jsou užitečné pouze tehdy, když pomáhají systému udržovat skutečné operační hodnoty a přiměřenou operační „životnost“, to jest pouze tehdy, když **náklady na opravy jsou menší než cena nového systému**. To vše vyžaduje pečlivé zhodnocení technické kompatibility, výměnu či doplňování starších součástí a vyčíslení ekonomického zisku plynoucího z této operace.

V praxi může být inventář považován technicky a operačně za vyhovující, když zahrnuje tyto dva typy výzbroje a techniky: za prvé nově získanou a technologicky modernizovanou,

za druhé výzbroj a vojenskou techniku, která má za sebou teprve polovinu své životnosti a může být postupně modernizována.

Ochrana vojenského personálu, schopnost přežití a jeho materiální zabezpečení

Čtvrté kritérium se soustřeďuje na vojenský personál a na sociální stránky obrany, která také ovlivňuje politické rozhodování o bezpečnosti.

Především musím uvést, že v současné době není možné legitimizovat žádnou vojenskou intervenci, zvláště když nejsou v sázce životní zájmy země, aniž by byla přijata přísná pravidla pro minimalizování či vyloučení jakéhokoli ohrožení bezpečnosti vojáků. Proto jsou všechny prvky zvyšující ochranu vojáků, pravděpodobnost jejich přežití a sociální zabezpečení daleko důležitější než v minulosti. Sem patří vše od osobní výstroje a výzbroje, přes bojová vozidla ke zdravotnímu zabezpečení. Je to systém, který má chránit vojáky operující v nepřátelském prostředí.

Nejkritičtější bodem je osobní výstroj a výzbroj vojáka „v pravém slova smyslu“, tj. pěšáka. Podoba tohoto vojáka, včetně jeho uniformy a zbraně, symbolizuje sílu, účinnost a technologickou úroveň armády v očích široké veřejnosti.

Z psychologického hlediska, abychom zabezpečili morálku jednotlivce i kolektivu, musíme si být jisti technickou spolehlivostí osobní výzbroje a výstroje, na které jsou vojáci bezprostředně závislí. Voják, který je součástí všech zbraňových systémů, také představuje určitý „zbraňový systém“. V této souvislosti je nezbytné optimalizovat bezpečnostní parametry individuální bojové výzbroje a výstroje, včetně protitankových a protiletectvých zbraní, ochrany proti zbraním hromadného ničení a střepinám. Ochrana proti střelám z lehkých zbraní musí být zvýšena na maximum, voják musí být mobilní a mít přiměřené vybavení pro řízení a velení.

Navíc tento systém, protože se soustřeďuje na osoby, musí být jak **ergonomický**, tak **systematický**.

Ergonomie určuje typ všeho, co voják obléká, čím je vyzbrojen a vystrojen. Soustřeďuje se na efektivitu osobní výzbroje a výstroje, ale obzvláště na jejich bezpečnost a snadnost užití. To vyžaduje na prvním místě definovat činnosti, které budou vykonávány, a takto určit charakteristiku výzbroje a výstroje.

Sebeobránné funkce budou prováděny jak základními, tak specializovanými zbraněmi jednotlivce. V tomto smyslu může být i účinnost zbraní považována za aktivní ochranu vojáka.

Velení a řízení je prováděno pomocí zařízení, jehož prostřednictvím dostává voják rozkazy, seznamuje se se svou polohou a sleduje bojiště. Přístup, který jsme použili pro charakteristiku individuální výzbroje a výstroje, může být rozšířen i na další sektory: například vozidlo může být považováno jak za mobilní bojovou základnu, tak za prvek celkové ochrany jeho bojové činnosti. Podobně se můžeme dívat na účinnost zbraní vezených na vozidle, jako na úroveň dostupné „aktivní“ ochrany, jejíž důležitost se zvyšuje zvláště při konfliktech velké intenzity.

Na druhé straně, během mírových operací, stejně tak jako ve všech ostatních misích, kdy je užití zbraní doporučeno jen v případech té nejnutnější sebeobrány, není účinnost zbraní tak důležitá jako bezpečnost vojáka a může se stát dokonce kontraproduktivní, je-li

vyprovokováno jejich užití. V těchto případech musí být „aktivní“ obrana tlumena a omezena na ochranu proti jednotlivým výstřelům a teroristickým útokům. Musíme se vyhnout aktivním opatřením, abychom zabránili propuknutí násilí a eskalaci konfliktu. Odtud ona důležitost pasivní ochrany vojáků, kterou musí výzbroj a technika spolehlivě zaručovat, a která musí být v budoucnu zvyšována jak modernizací, tak zaváděním nové techniky, aby vznikly skutečně „buňky přežití“.

Tímto způsobem plníme dva úkoly současně: ochranu „lidského kapitálu“ a psychologické zlepšení vztahu mezi vojáky a jejich výzbrojí a výstrojí. Není nezanedbatelné, že máme na operační úrovni vojáky, kteří jsou odhodláni, neboť si jsou vědomi, že jejich výzbroj a výstroj jsou spolehlivé a přiměřené je chránit.

Vzhledem k tomu, že příští užití zbraňových systémů bude ve stále vyšší míře určováno odhady založenými na **syntetickém obrazu bojiště** a doba na reagování bude velmi krátká, aby bylo zabráněno vážnějším omylům, stávají se životní nutností přiměřené prostředky pro rozpoznávání vlastních nebo nepřátelských jednotek a zbraní.

Navíc bojová životnost vojsk (survival) a psychologická připravenost čelit nejrůznějším rizikům je těsně spjata s tím, jak je „viditelná“ a efektivní zdravotnické zabezpečení. Zvláště zabezpečení každé bojové jednoty je dlouhodobým úkolem, za který zodpovídá stát, ne jenom vzhledem k technickým a procedurálním faktorům, které mohou být snadno překonány, ale především z psychologických důvodů.

Mobilita a transport ozbrojených sil

Protože nové úkoly, které na armádu čekají, vyžadují vysoký stupeň mobility, věrohodnost úlohy, kterou si Itálie přeje hrát na mezinárodním poli, je úzce spjata s vůlí vynaložit nezbytné zdroje na zařízení zabezpečující jak taktickou, ale také operační a strategickou mobilitu.

V této souvislosti si můžeme vzít určité politické naučení z operací v Perském zálivu, a zejména z mise „Airone“, která byla italským příspěvkem v rámci operace Provide Comfort.

I když se této operace zúčastnilo pouze 1200 vojáků, ukázala se jako velmi užitečná, protože ověřila způsoby zasazení vojenského kontingentu určeného pro operace mimo Itálii, daleko od mateřské země a ve vysoce citlivých oblastech. To je zvláště důležité zejména co se týče sil rychlého nasazení, neboť věrohodnost těchto sil bude záviset i na dostatečném množství vojenských dopravních prostředků již v míru.

Dalším důležitým aspektem mobility jsou organizační struktury umožňující koordinaci na komunikačních křižovatkách a cestách ve spolupráci s nadnárodními silami. To předpokládá uzavírání dvou a vícestranných dohod s hostitelskými státy, plánování zdrojů, které budou použity, a zajištění logistického managementu.

Probíraná kritéria definují předpoklady dosažení skutečné efektivity ozbrojených sil. Co se týče výzbroje a techniky, výsledky mohou být hodnoceny pouze mírou schopnosti plnit dané úkoly.

Nový koncept armády zřejmě způsobí bouřlivou reakci, která převrátí struktury a ideje, jež byly po dlouhou dobu brány jako jednou pro vždy dané. K obtížím spojeným s hledáním

potřebných zdrojů přibudou ještě obtíže s přijímáním nových myšlenek, protože vojenský sektor neposkytuje okamžité a hmatatelné výsledky.

Když jsem s touto analýzou začínal, nepředpokládal jsem, že podám zcela vyčerpávající obraz celého problému. Mým cílem spíše bylo splnit to, o čem se domnívám, že je mou povinností: jako **náčelník štábu italské armády**, který má na starosti **efektivitu operačního užití ozbrojených sil**, jsem měl v úmyslu položit určité otázky a navrhnout taková řešení, která by byla pro mou vlast ta nejlepší, protože dnešní rozhodnutí o modernizaci a výstavbě armády ovlivní vojenskou strukturu a jejich užití na příštích třicet let. Jsem si vědom toho, že se může zdát poněkud podivné, že požaduji značné finanční částky na modernizaci vojenské techniky v období, kdy Itálie prochází ekonomickou krizí. Zejména když - v tuto chvíli - nehrozí žádné riziko bezprostředního konfliktu, ať již globálního, nebo takového, který by se týkal jen Itálie. Avšak skutečná situace armády, jak jsem ji vylíčil výše, je taková, že navrhované změny jsou nezbytné, aby propůjčily armádě novou věrohodnost, aby ji umožnily **integrovat se do evropského bezpečnostního systému a obnovit operační hodnotu vojenských svazků**.

Následovat příklad nejvýznamnějších západních zemí, které v současné době redukuje vojenské výdaje, je nevhodné a nesprávné. I když tyto země vynaloží menší část jejich hrubého domácího produktu na obranný sektor, jak v procentech, tak v absolutních hodnotách, vynaložené částky budou vždy větší než ty, které vydává Itálie. Při tomto srovnání musíme mít na zřeteli ne velikost redukce vojenského rozpočtu, ale typ ozbrojených sil, který má po restrukturalizaci vzniknout. V jiných zemích zůstávají ozbrojené síly i po restrukturalizaci kvalitativně na výši a jsou kvantitativně přiměřené k politicko-strategické roli, kterou mají jejich ozbrojené síly hrát, a úkolům, jež jim jsou přiděleny. Navíc musíme pamatovat, že za současné situace, s ohledem na skutečné náklady obnovy armády, nejsou kvantitativní ukazatele samy o sobě nijak zvlášť důležité.

V každém případě bych rád zdůraznil, že již bylo dosaženo minimálního množství ozbrojených sil i vojenské techniky a že další redukce by pouze definitivně potvrdila názor, že udržování vojenských struktur, které už nejsou schopny zabezpečit odstrašení a zaručit integritu státu, je zbytečné.